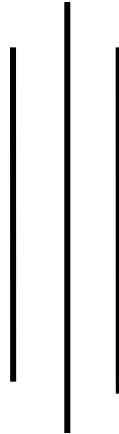

राक्सिराड गाउँ सभाको बाह्रौँ अधिवेशनमा गाउँ कार्यपालिकाको तर्फबाट
उपाध्यक्ष श्री बनस्तम थिडले प्रस्तुत गर्नुभएको

आय र व्ययको अनुमान (बजेट)

राक्सिराड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चैनपुर, मकवानपुर

अध्यक्ष महोदय,

आज सम्बत् २०७९ साल असार २८ गते म यस गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले श्रीमान् गाउँपालिकाको अध्यक्षज्यूको निर्देशन बमोजिम यस गरिमामय राक्सिराड गाउँ सभाको बाह्रौं अधिवेशनको दोस्रो बैठकमा गाउँ कार्यपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको लागि तय गरेको राजश्व तथा व्ययको अनुमान (बजेट) प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु ।

यस गौरवशाली क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका खातिर विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन तथा घटनाहरूमा बलिदानी पूर्ण जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरूप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ बाट विभिन्न पदमा निर्वाचित भई आएका हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरूले यस राक्सिराड गाउँपालिकामा मितव्ययी, विवेकपूर्ण, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी रूपमा स्रोतको परिचालन गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यताका साथ बजेट तर्जुमा गरेका छौं । बजेट निर्माणको क्रममा संविधानले व्यवस्था गरे अनुसारका नागरिकका मौलिक हक र अधिकार को रक्षा गर्दै उनीहरूको आर्थिक सामाजिक कल्याणका निमित्त नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा जनमुखी र जनउत्तरदायी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा अधिकतम ध्यान दिइएको छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म राक्सिराड गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यान्वयनको समिक्षा गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. चालु आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकाको कुल सरकारी खर्च रु. ६१ करोड ३१ लाख ३८ हजार ७ सय २१ रहेकोमा रु. ४५ करोड ९५ लाख ३५ हजार ९ सय ५० खर्च भएको छ, जुन कुल बजेटको ७४.९४ % हुन आउँदछ। जसमध्ये, चालु तर्फ रु. २५ करोड ६३ लाख ५५ हजार ६३७.७३ पैसा (७३.८%) र पुँजीगत तर्फ रु. २० करोड ३१ लाख ८० हजार ३ सय १२.६४ पैसा मात्र (७७.४३%) ।

२. चालू आर्थिक वर्षमा हाल सम्म आन्तरिक आय तर्फ रु. १० करोड ५६ लाख ८८ हजार २ सय ५३ रुपैयाँ संकलन भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म चालू आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन भएका केही उल्लेखनीय कार्यहरू निम्न वमोजिम भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

३. चालू आर्थिक वर्षमा मेडिकल अधिकृत सहितको राक्सिराङ्ग आधारभूत अस्पताल र हरेक वडाहरूमा रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट यहाँका जनतालाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ, शिक्षा तर्फ श्री सूर्योदय मावी मा बाली विज्ञान पठन पाठन को लागी जनशक्ति व्यवस्थापन कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । त्यसैगरी चेपाङ छात्रवृत्ति कार्यक्रम, वुहारी छात्रवृत्ति कार्यक्रम, कडा किसिमका रोग लागेको विपन्न नागरिकलाई स्वास्थ्य उपचारमा आर्थिक सहायता कार्यक्रम, पूर्वाधार तर्फका वोटवारी परेवाभिर सडक खण्डको सेरवाल निर्माण, केन्द्रीय प्रशासनिक भवन र चेपाङ संग्रहालय भवनको निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिईएको छ, वडानं. ७ बाहेक सबै वडामा सुविधासम्पन्न स्वास्थ्य संस्था भवन निर्माण भैसकेको छ ।

४. जनस्वास्थ्य सँग सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका प्रसुती केन्द्रहरूको सुधार, स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनुका साथै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निःशुल्क रूपमा औषधि वितरण गरिएको छ ।

५. चेपाङलाई विजुली कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै वडा नं. ४, ८ र ६ मा केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइन विस्तारको कार्य सम्पन्न गरिएको छ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई थप प्रभावकारी बनाउन वडा कार्यालयहरूमा इन्टरनेट जडान गरी वडा नं. १, २, ३ र ५ मा अनलाईन व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्य सुरु गरिएको छ भने वडा नं. ४, ६ र ९ मा पनि आगामी श्रावणदेखि सो कार्य शुरुवात गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको छ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,

६. राक्सिराङ गाउँपालिकाले आफ्नो चौतर्फी विकासमा धेरै चुनौती एवं समस्याहरू पार गर्दै गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय विकासमा यथासक्य रूपमा अगाडी बढिरहेको छ । तथापि भौगोलिक विकटता, हावापानी, सांस्कृतिक एवं सामाजिक विविधताका दृष्टिले यस गाउँपालिकाको विकास निर्माण कार्य सबै वस्ति र समाजमा सहज छैन । यिनै विविधता माझमा राक्सिराङ गाउँपालिकाले निम्न चुनौतीको सामना गर्दै विकास निर्माणमा अगाडि बढ्नु परेको छ ।

क) परम्परागत रूपमा अभ्यस्त सामाजिक जीवन एवं सामाजिक संरचनालाई आधुनिक प्रविधियुक्त वैज्ञानिक प्रणालीमा परिणत गर्दै समय सापेक्ष आर्थिक तथा सामाजिक कृयाकलापमा समाजको आधुनिक पहुँच स्थापित गरी रोजगारी श्रृजना गर्नु,

ख) विभिन्न क्षेत्रमा प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्न कर्मचारीको ज्ञान र क्षमताको कमि रहेको वर्तमान अवस्थामा कार्यरत जनशक्तिलाई समय सापेक्ष क्षमता विकास गर्नु,

ग) उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन हुने र गरिने विभिन्न आयोजनाहरूको कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिहरूमा प्राविधिक, नीतिगत, विधिवत र प्रकृयागत रूपमा कार्य गर्न, गराउन,

घ) जल, जंगल, जमिन आदि प्राकृतिक सम्पदा, पर्यटकीय क्षेत्रहरू एवं मानव संसाधनको उपयोग र परिचालन गरी समाजको चौतर्फी विकास गर्न सक्ने सम्भावना रहेर पनि लगानिका लागि साधनको सीमितताको कारणले गर्दा प्राकृतिक सम्पदा एवं मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन र संरक्षण गर्नु ।

ङ) संघ तथा प्रदेश सरकारबाट समपुरक, विशेष र सशर्त अनुदान अन्तर्गत प्राप्त बजेट तथा कार्यक्रम सञ्चालन र सम्पन्न गर्ने समयवधि कम रहनु समेत चुनौतीको रूपमा रहेको छ ।

यी विविध चुनौती र समस्या हुँदाहुँदै पनि समयानुकूल सामाजिक चेतनाको परिवर्तनसँगै यी सबै चुनौतीहरूलाई क्रमशः सामना गर्दै अगाडि बढ्न सक्ने क्षमता समाजमा रहेको हुँदा राक्सिराड गाउँपालिका सर्वपक्षीय सहकार्यका साथ राक्सिराडवासिको उक्त क्षमताको उपयोग गर्दै अघि बढ्न दृढ संकल्पित छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

७. आगामी आर्थिक वर्षका लागि बजेट तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका आधारहरू लिइएको छ ।

- नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- नेपाल सरकारको चालु पञ्चवर्षीय योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य रणनीति तथा प्राथमिकताहरू,
- नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- दिगो विकास लक्ष्यहरूले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरू,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरू,
- स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरू,
- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरू,
- प्रदेश सरकारले तय गरेको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,

- प्रदेश सरकारका विषय क्षेत्रगत नीतिहरू तथा योजनाहरू,
- राजनैतिक दलहरू, विषयगत कार्यालय, गै.स.स., नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरू,
- वस्ति स्तरीय भेला /वडा भेला, वडा समितिबाट प्राथमिकीकरण, राजस्व परामर्श समिति, विभिन्न क्षेत्रगत समितिहरू, बजेट तर्जुमा समिति हुँदै सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृयाद्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त भएका योजनाहरू,
- वडा कार्यालयबाट प्राप्त तथ्यांक एवं सूचनाहरू, आदि ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत वजेटका आधारभूत सोच निम्नानुसार रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

८. पारदर्शी, जनसहभागितामूलक र जनउत्तरदायी विकास प्रशासन मार्फत आन्तरिक क्षमताको विकास गर्दै भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक क्षेत्रको विकास गरी समृद्ध र अनुकरणीय स्थानीय तहको रूपमा राक्सिराडवासीको सुन्दर भविष्य कोर्ने यस बजेटको आधारभूत सोँच रहेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

९. उल्लेखित आधारभूत सोँच पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्तुत वजेटका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क. संविधानको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकार प्रदेश सरकारलाई सहयोग र समन्वय गर्ने,

ख. भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारीका अवसरहरू वृद्धि गर्दै आर्थिक समता कायम गर्ने,

ग. राक्सिराड गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि सरकारी श्रोत परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने,

घ. गाउँ कार्यपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गर्ने,

ङ. विकासका हरेक क्रियाकलापमा नागरिकको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी नागरिकको क्षमता विकास र श्रोतको उच्चतम उपयोगलाई सुनिश्चित गर्ने ।

१०. उल्लेखित सोच र उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धी हासिल गर्न बजेटमा निम्न प्राथमिकताहरू निर्धारण गरिएको छ ।

- शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, खाद्य सुरक्षा तथा सम्प्रभुता,
- खानेपानी, सरसफाई, वातावरण संरक्षण, भूक्षेत्र एवं प्राकृतिक स्रोतको दीगो उपयोग,
- भौतिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको विकासमार्फत जिविकोपार्जन सुधार,
- कृषि, पशुपालन, मौरिपालन क्षेत्रको आधुनिकीकरण, विविधिकरण र व्यवसायीकरण,
- सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी क्षेत्रको साझेदारीबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन,
- रोजगारमूलक समावेशी आर्थिक विकास,
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सुशासन प्रवर्द्धन,
- वन, वातावरण र जलवायु परिवर्तन,
- मानव अधिकार, एकल महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित र विपन्नको सशक्तिकरण ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,

११. अब म यिनै उद्देश्य, चुनौती र प्राथमिकताका आधारमा राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको आ.व २०७९/०८० को लागि तयार पारिएको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१२. आगामी आ.व. २०७९/०८० मा केन्द्रीय अनुदान तर्फ वित्तीय समानीकरणमा रु. १० करोड ७७ लाख, सशर्त अनुदान रु. १९ करोड ४२ लाख, विशेष अनुदान रु. १ करोड ५० लाख, समपुरक अनुदान रु. १ करोड २० लाख र राजश्व बाडफाँडबाट रु. १० करोड ६६ लाख गरि संघीय सरकारबाट जम्मा रु. ४३ करोड ५५ लाख १७ हजार तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु. ९६ लाख ९० हजार, सवारी साधन करको बाँडफाँड १ करोड, सशर्त अनुदान रु. ३ करोड १० लाख, विशेष अनुदान रु. १ करोड ५० लाख तथा समपुरक अनुदान रु. ३ करोड गरी प्रदेश सरकारबाट जम्मा रु. ९ करोड ५७ लाख ५८ हजार र आन्तरिक आम्दानी अ. ल्या. समेत रु. ९ करोड २१ लाख ४० हजार गरी कुल रु. ६२ करोड ३४ लाख १५ हजार प्राप्त हुने अनुमान छ ।

यसरी प्राप्त हुने आयबाट आगामी आ.व. २०७९/०८० को लागी कुल बजेट रु. ६२ करोड ३४ लाख १५ हजार मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ३५ करोड ७५ लाख ७ हजार ५ सय (कुल व्ययको ५७.३५ प्रतिशत) र पूँजीगत खर्चतर्फ रु. २६ करोड ५९ लाख ७ हजार ५ सय (कुल व्ययको ४२.६५ प्रतिशत) रकम विनियोजन गरेको छु ।

वडा सीलिङ्ग समेत विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूमा देहाय बमोजिमको बजेट विनियोजन गरेको छु,

सि.नं.	विषयगत क्षेत्र	बजेट रकम
१	आर्थिक विकास	एक करोड सन्तानब्बे लाख मात्र
२	सामाजिक विकास	पाँच करोड पचपन्न लाख उनान्सत्तरी हजार मात्र
३	पूर्वाधार विकास	दश करोड छपन्न लाख पचासहजार मात्र
४	वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	त्रिहत्तर लाख चालिस हजार मात्र
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास	एक करोड एक लाख पचास हजार

अब म क्षेत्रगत रूपमा विनियोजन गरिएको आय व्यय विवरण यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्न चाहन्छु:

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा, राक्सिराङ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक कार्यक्रम तथा राजश्व र व्ययको अनुमान (बजेट) यस गरिमामय गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू एवं गाउँ कार्यपालिका प्रति धन्यवाद दिंदै यस गरिमामय गाउँ सभामा सहभागी हुने सम्पूर्ण गाउँ सभा सदस्यज्यूहरू प्रति सादर धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद, नमस्कार ।

बनस्तम थिङ

उपाध्यक्ष